

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt XXIII. Idem. in Concilio Generali a Later.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

excepisse. Nec obstat quod dicebamus, ex defectu solemnitatis in quacunque alienatione rei ecclesiasticæ adhibenda, nullam fuisse concessionem ab Episcopo Lundeni in præsentis casu factam; nam licet non exprimat in facti serie, talem solemnitatem adhibitam fuisse; tamen eam præcessisse factis exprimitur in illis verbis: *Remissio facta extitit secundum canonicas sanctiones*. In quibus verbis factis expressè Innocent. exigit, in hac concessione necessariam esse solemnitatem à jure præscriptam similibus alienationibus. Nec tandem obstat textus in dict. *Clementina ultima, de rescript.* pro cuius conciliatione cum præsentis textu Zabarella ibi, Petrus Barbosa in *l. divorcio 8. §. quod in anno, n. 17. ff. solut. matrim.* existimant discrimen esse constituendum inter dispositiones indefinitas, univer-

sales, & particulares; ita ut priores ad futura etiam extendantur, non verò posteriores. Sed eà solutione omiſsa, & alià adducta à Valasco *consult. 58. num. 11.* dicendum est cum Barbosa in dict. *Clem. final. Castillo de tertis, c. 14. n. 39.* quos sequitur Arias à Mesa *lib. 3. variar. cap. 41. n. 25.* ideo in specie dictæ Clementinæ rescriptum gratiosum non extendi ad beneficia erecta, quia in ipsis literis gratiosus expressus fuit certus modus vacationis, beneficii vacaturi scilicet, qui modus non poterat verificari in beneficio postea creato, cum illud erigi, non vero vacare dicatur: Accedit, quia talis erectio nova beneficii non potest ferri inter modos beneficii vacandi, cum nunquam collatum esset tale beneficium.

C A P V T XXIII.

Idem. in Concilio Generali à Later.

Antiqua Patriarchalium Sedium privilegia renovantes sanctâ universali Synodo approbante sancimus, ut post Romanam Ecclesiam (quæ disponente Domino super omnes alias ordinariæ potestatis obtinet principatum, utpote mater universorum Christi fidelium, & magistra,) à Constantinopolitana primum, à Alexandrina secundum, à Antiochena tertium, & Hierosolymitana quartum locum obtineat: servatâ cuilibet propriâ dignitate: ita quod postquam Antistites eorum à Romano Pontifice receperint pallium (quod est plenitudinis officij Pontificalis insigne) præstito sibi fidelitatis, & obedientiæ juramento, licenter & ipsi suis suffraganeis pallium largiantur, recipientes pro se professionem canonicam, & pro Romana Ecclesia sponſionem obedientiæ ab eisdem Dominicæ verò crucis vexillum ante se faciant ubique deferri, nisi in urbe Romana, & ubicunque summus Pontifex præsens extiterit, aut ejus Legatus utens insigniis Apostolicæ dignitatis. In omnibus autem provinciis eorum jurisdictioni subjectis ad eos (cum necesse fuerit) provocetur: salvis appellationibus ad Sedem Apostolicam interpositis: quibus est ab omnibus humiliter deferendum.

NOTÆ.

^a *Lateranensis.* Ita etiam legitur in quarta collectione, sub hoc tit. cap. 6. & reperitur textus hic in cap. 5. Concilii Lateran. generalis, celebrati sub Innocentio III. de quo nonnulla adduxi in cap. 1. de Summa Trinit.

^b *Privilegia.* Hic deduci videtur, non jure communi, sed privilegio speciali competere Patriarchis jus deferendi crucem ante se: quod edoceri videtur in c. 1. ut licet pendet. ubi cum de hac delatione crucis agitur, ait Alexander III. *Quemadmodum vobis est beneficio privilegiorum Apostolicæ Sedis indultum. Et c. conquestus 9. q. 3. ibi: Primates autem, vel Patriarchæ, nihil privilegij habere præceteris Episcopis, nisi quantum sacri canones concedunt vel præſca consuetudo illis antiquitus contulit, definitum.* Sed contrarium verius est, immò quod Patriarchæ possunt per totam ditionem suam crucem ante se deferre intra Provincias Metropolitanorum, ut potest etiam Archiepiscopus eam deferre infra dioceses suffraganeorum, dict. cap. 1. ut licet pendet. *Clementina 2. hoc tit.* Faciunt textus in l. 1. ff. de offic. Proconsul. l. 1. Cod. de Prepositis sacr. cubic. lib. 1. 2. l. in sacris, Cod. de proximis sacr. scrip. lib. 12. probat Azor in *inst. moral. c. 36. q. 1.* Petrus Gregorius lib. 15. *syn. ag. c. 9. n. 6.* Pancirolo lib. 1. *var. c. 20. §. habent,* Gratianus *discept. forens. c. 467. n. 5.* Acuna de primatu *Bachar. c. 6.* Nec contrarium probatur in præsentis textu, quia in eo speciale continetur privilegium, ut Patriarchæ possent

ubique crucem ante se deferre; quod sacre nequibant jure communi attentio, sed tantum intra proprium Primatum: unde virtute privilegij hujus eam deferunt ubique excepta urbe Romana, aut ubi Legatus S. A. reperitur.

^c *Principatum.* Ecclesia enim Romana semper primatum habuit, & Ecclesia universalis est, unde sacerdotalis unitas exoritur. Irenæus lib. 3. *contra Valent. cap. 3.* Synodus Nicæna *can. 6.* Quod Ecclesia Romana semper habuit primatum. Pelagius I. in *epist. ad Sapaudum*, ibi: *Apices Primatum à solis ortu usque ad occasum.* Cujus Episcopus cætos fidei dicitur in Concil. Ephesino *act. 2.* Sanctissimus, & Beatissimus universalis Patriarcha magnæ Romæ appellatur ab Athanasio in *libello ad Leonem Papam.* Episcopus universalis à Sixto I. in *epist. 2.* ibi: *Sixtus universalis Apostolicæ Ecclesiæ Episcopus.* Gregorius IX. *epist. ad Gennadium.* ait de Pontifice, quod illi competit apex Primatus à solis ortu usque ad occasum. Pater Patrum, Episcopus Patriarcharum dicitur ab Athalarico Rege apud Cassiodorum *lib. 9. ep. 15.* Et Valentiniæ nus in *ep. ad Theodosium*, p. 1. *Concil. Chalced.* ait: *Principatum habens sacerdotii, ad quem secundum consuetudinem Synodorum appellant Patriarchæ.* Theodosius in *Novel. 24.* quæ extat ad calcem Codicis Theodol. ait: *Cum Sedis Apostolicæ Primatum sancti Petri meriti, qui Princeps est Episcopalis coronæ, & Romana civitatis dignitas, sacra etiâ Synopi firmavit auctoritas, ne quid præter auctoritatē istius Sedis illicitum presumptio*

presumptio attentare nitatur, tunc enim demum Ecclesiarum pax ubique servabitur, si Rectorem suam agnoscat universitas. Et plerumq; universalis Episcopus dicitur, ut variis auctoritatibus probat Ant. Aug. in *epist. lib. 1. tit. 2.* Eodemque significatu nemini ab Universali Concilio reperitur attributus titulus universalis, nisi soli Pontifici Romano Leoni Magno à Concilio Chalcedonensi, non solum in epistolis eidem Pontifici ab Alexandrinis directis, & in Concilio publicè lectis, ut in prima parte ejusdem Concilii, verum etiam in titulo epistole ab ipso Concilio pro confirmatione gestorum eidem Pontifici transmissæ, ut in 3. part. Concilii, num. 2. Et quamvis hodie in ea epistola hic titulus alicujus dolo librarii non legatur, ut observat Baronius tom. 6. anno 451. num. 150. in ejus tamen inscriptione vel alibi hunc titulum fuisse à sacro Concilio Leoni attributum, omni certitudine affirmandum est. Sic enim ait sanctus Gregorius lib. 4. *epist. 36.* ad Eulogium: *Vestra sanctitas novit, quod uni per sanctam Chalcedonensem Synodum Pontifici Sedis Apostolica (cui Deo disponente deservio) hoc universitatis nomen ablatum est. Quod verò subdit: Sed nullus unquam decessorum meorum hoc tam prophano vocabulo uti consuevit; observat Baronius ubi supra, esse intelligendum ita, ut nemo Romanorum Pontificum eo titulo, ex solenni ritu semper & in omnibus inscriptionibus, vel subscriptionibus usus sit, atque in eundem sensum loquutus videtur Leo IX. *epist. ad Michaëlem Patriarcham, quam refert etiam Baronius tom. 11. anno 1054. num. 12.* cuius hæc sunt verba: *Qualis verò, & quam detestabilis, atque lamentabilis est illa sacrilega usurpatione: quâ te universalem Patriarcham jactas ubique & scripto, & verbo: cum omnis Dei amicus hujusmodi hætenus horruerit honorari vocabulo. Et quis post Christum convenientius possit insigniri hoc vocabulo, quàm cui dicitur divina voce: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam? &c. Veruntamen quia ille non invenitur universalis Apostolus dicitur, quamvis princeps Apostolorum sit constitutus; nullus successorum eius tam prodigioso prænomine consensit appellari penitus, licet Magno Leoni prædecessori nostro, & successoribus ipsius hoc sancta decreverit Chalcedonensis Synodus. Nempè animadvertentibus, non esse amicum sponsi, qui pro sponso vellet amari; quin potius paranympum, & leonem Antichristi, qui adversatur, & extollitur super omne quod dicitur Deus, aut quod colitur. Ecce ille Ioannes vester, cuius vesana adinventio adhuc heredes permanetis (de Ioanne Patriarcha loquitur, qui primus sibi Oecumenici prænomen indidit, qui secundum Psalmistam, per vos adhuc vocat nomina sua in terris suis, cum interit, non sumpsit omnia, neque descendit cum eo gloria ejus ad infernum; quia cum in honore esset, non intellexit: ipse à beatissimis Pontificibus Pelagio, & Gregorio, successoribusque eorum pro hac insensentia anathematizatus in sua pertinacia irrevocabilis perit, jamque per quadraginta & quadringentos annos sua contumacia sequaces precipitare non cessavit. Hæc Leo IX. sed & Hadrianus Papa in epistola ad Constantinum & Irenem Augustos, quæ extat in actis 7. Synodi act. 2. hæc ait: *Valde mirati sumus, quod in vestris Imperialibus jussis pro Patriarcha Regie urbis (scilicet Tarasio directis) universalem ibidem comperimus exaratum: sed utrum per imperitiam, vel hæresim iniquorum scriptum est, ignoramus: sed demique suademus vestræ clementissime, Imperialique potentia, ut minime in suarum exaratio-***

num serie universalis describatur, quia contra sanctorum canonum instituta, seu sanctorum Patrum traditionum decreta esse videtur. In secundo enim ordine non nisi per sancta nostra Catholica, & Apostolica Ecclesia auctoritatem valuit nomen habere: quod nimirum super prælatam sibi sanctam Romanam Ecclesiam, que est caput omnium Dei Ecclesiarum, describatur, tanquam sanctarum Synodorum rebellem, atq; hæreticum manifestare se certum est. Quod si universalis est, etiam Ecclesia nostra sedes primatum habere dignoscitur, quod ridiculum omnibus fidelibus Christianis apparet, quia in toto orbe terrarum ab ipso Redemptore mundi beato Petro Apostolo principatus, & potestas data est, & per eundem Apostolum, cuius (licet immeriti) vices gerimus, Sancta, Catholica, & Apostolica Romana Ecclesia hætenus, & in ævum tenet principatum, ac potestatis auctoritatem: quatenus (quod non credimus) si quispiam eum universalem nuncupaverit, vel assensum tribuerit, sciat se orthodoxæ fidei esse alienum, & nostræ Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesie rebellem. Doctè probantur hunc Romanæ Ecclesie Primatum suprâ ceteras Ecclesias, P. Suarez de *sede disput. 10. sect. 2.* Germonius lib. 3. de *sacror. immunit. cap. 4. l. 1.* Darts de *benef. sect. 1. cap. 2.* Idem in *tract. de Ecclesie suburbicariæ, cap. 13.* cum sequent. Baronius anno 451. num. 2. & 206. num. 3. & 215. num. 3. Turrianus lib. 1. pro *canon. Apost. cap. 16.* & lib. 2. pro *epist. Pontif. c. 3. & 4.* & lib. 3. c. 10. & 14. Roullélius lib. 8. *hist. Pontif. juris. cap. 2.* Theophilus Raynaud. in *corona aurea Rom. Pontif. verbo Patriarcha universalis; & verbo Primas dioeceseos; & verbo Primas Primatum, in digest. Alphabet. Morinus lib. 1. exercit. c. 1. F. Angelus Petrica de *appellat. ad Rom. sancti Petri Cathedrali, lib. 1. disput. 2. per tot. Philippus Berterius Pithaon diatrib. 3.**

Et si nihil apertius sit iis, que proxime adduximus pro universalis potestate Summi Pontificis, tum ex Conciliis, tum ex Patribus, tum ex legibus; tamen quia nonnulli, qui nodum in cirpo nonnulli quærunt, contrarium tenent, moti quibusdam canonibus perperam expensis, ut in dubium revocent hanc universalem Pontificis auctoritatem, ideo eos, et si breviter, exponere operæ pretium duxi. Primus est canon. 6. Concilii Afric. relatus à Gratiano in *cap. primæ Sedis, 99. dist.* in illis verbis: *Primæ Sedis Episcopus non appelletur Princeps Sacerdotum, vel Summus Sacerdos, aut aliquid hujusmodi. Ex quibus verbis deducitur, Pontificem non rectè appellari universalem Patriarcham, seu Primatum. Pro cuius canonis expositione supponendum est, illum deductum esse ex Concilio Provinciali in Africa celebrato, ubi corruptela vigeat, ut Episcopi Principis Sacerdotum, & Summi Sacerdotes vocarentur. Optatus Milevit. lib. 5. contra Parmen. *Quid commemorem laicos, qui tunc in Ecclesia nullâ fuerant dignitate suffulti? Quid ministros plurimos? quid Diaconos in tertio? quid presbyteros in secundo sacerdotio constitutos? Ipsi apices & Principes omnium Episcopi. Tertul. lib. de baptismo, ibi: Dandi quidem baptismi jus habet Summus Sacerdos, qui est Episcopus. D. Augustin. lib. 9. ex utroque testam. mixt. quest. 100. Quid est Episcopus, nisi primus presbyter, hoc est primus Sacerdos. Quia verò ad fovendam suam ambitionem hæc nomina quidam trahebant, & superbum aliquid voces illæ significabant, ab Africanis Patribus damnata sunt, & cautum, ne primæ sedis Episcopus appelletur Princeps Sacerdotum, ut legitur in canone 27. Concilii Hippo. 39. Codicis canonum**

3
Exponitur
nonnulli
canones

canonum Ecclesie Afric. apud Fulgentium Ferrandum *can. 82.* Pontifici autem rectè tribuitur nomen Universalis, quia ut rectè D. Gregorius *lib. 4. epist. 38.* ait, Pontifex Romanus non ita sibi accipit titulum universalis, & œcumenici Patriarchæ, ut despectis fratribus Episcopus appetat solus vocari; sed universalis dicitur, quia per universum orbem propagatæ Ecclesie Pastor est. Prosequuntur ipsius textus varias interpretationes I. Dartis *in 99. dist. & de Eccles. sub urbic. c. 17.* Barbofa *de potest. Episcop. p. 1. tit. 1. cap. 6. num. 9.* Baronius *anno 397.* Martha *de iurisdic. part. 1. cap. 10.* Mendoza *lib. 2. Concil. Illiber. cap. 30.* alter Mendoza *Augustinianus quest. 4. scholast. num. 3.* Turrian. *lib. 3. pro canon. Apost. cap. 2.* Coriolanus *in not. ad ipsum can. 26. Concilii Carthag. 3. Jusseus in not. ad dict. can. 39. Eccles. Afric. Coqueus contra Mornemum 1. part. fol. 210.* Franc. Hallier. *de hier. iurisd. fol. 851.* Secundus canon, qui ab hereticis expendi solet, est canon 36. 6. Synodi, ubi Patres renovant constitutiones secundam & quartam Synodi Constantin. quæ Episcopo Constantinopolitano paria tribuerunt jura cum Romano Episcopo: ergo quia Romana Ecclesie auctoritas universalis non est. Pro cujus difficultatis solutione dicendum est, in canone illo 36. profus alienum à veritate referri; siquidem nunquam Ecclesia Constantinop. aequalibus privilegiis decorata fuit, ac Romana, ut sequenti numero dicemus. Canon igitur ille furtivus est, non Sanctorum Patrum, sed Anatolii Episcopi. Verba canonis extant in canone renovantes, 22. dist. & ita juxta mentem Anatolii & ambitionem Gregoriorum canon ille editus fuit. Tertius, & difficilior est canon 6. Concilii Nicæn. *relatus in cap. mos antiquus, 65. dist. in illis verbis: Mos antiquus servetur per Ægyptum, Libyam, & Pentapolim; ut Alexander Episcopus horum omnium habeat potestatem, quia & urbis Rome Episcopo parilis mos est. Similiter autem & apud Antiochiam, ceterasque provincias suis privilegia serventur Ecclesis.* Ex quibus deducunt heretici, æqualem esse potestatem Alexandrini Episcopi cum Romano Pontifice. Pro cujus canonis expositione sciendum est in libris vulgatis deesse ejus initium, quod tale est, *Ecclesia Romana semper habuit primatum, mos autem, &c.* ut notavit Coriolanus *in not. ad eum canonem.* Vera ergo sententia ipsius canonis est, Ecclesiam Romanam semper habuisse Primatum, sed Alexandrinum Episcopum rexisse Provincias illas, quia Romanus Episcopus ita consuevit, id est, quia Romanus Episcopus ante omnium Conciliorum definitionem consuevit permittere Episcopo Alexandrino regimen Ægypti, Libyæ, & Pentapolis: quo modo textum illum accepit Nicolaus I. *in epist. ad Michaëlem.* Non ergo in canone illo fines assignantur Romano Pontifici, & aliis Patriarchis, ut falsò Calvinus, & Nilus existimant; sed tantum cavetur, ut Alexandrino, & Antiocheno Patriarchis sua privilegia serventur, juxta antiquam consuetudinem; quia cum aliud Concilium generale adhuc celebratum non esset, in quo fines cujusque Patriarchæ prescripti fuissent; ideo tantum juxta veterem morem privilegia sua illis servari jubetur in eo canone. Alias ipsius textus interpretationes adducunt Balsamon & Zonaras *in ejus scholiiis, Petrus Marcha part. 1. cõcord. Sacerd. & Imp. cap. 7.* Suarez *de fide disput. 10. sect. 2.* Frances *de Eccles. Cathed. cap. 1. num. 64.* Joannes Cabassutius *in notitia Concil. in Concil. Nicæno, cap. 7.*

Barbofa *in collect. ad illum textum, Covar. lib. 4. var. cap. 14. num. 11.* Bellarminus *de Rom. Pontif. cap. 13. & 17. colum. 3.* Narbona *de appellat. à Vicario lib. 2. fundam. 1. num. 20.* Turrianus *lib. 3. pro canonib. cap. 2. & 3. & pro canonibus 6.* Synodi, & de dogmat. fol. 84. Baronius *anno 375.* Martha *de iurisdic. 1. part. cap. 5.* Cesar *de Eccles. hierarch. disput. 4. s. 2.* Morinus *lib. 1. exercit. cap. 29.* Leonardus Coqueus *in antimor. fol. 155.* Leo *contra Warandum cap. 7.* Simondus *in opusc. de Eccles. suburbicar. Joannes Dartis eod. tract. cap. 17.* Gibal. tom. 2. scient. can. lib. 5. cap. 5. confect. 2. Christ. Lup. *ad can. 6. Concil. Nicæn.*

d Constantinopolitana.) Olim Alexandria primum locum obtinebat; sed postea connivente, & tolerante Romano Pontifice Patriarcha Constantinop. tribus aliis prælatus fuit, & in Concil. Constantinop. 1. can. 3. ita cautum legitur: *Constantinopolitana civitatis Episcopum habere oportet Primatus honorem post Romanam Episcopum, propterea quod sit nova Roma.* Novel. 131. in qua postquam Justinianus egisset de Conciliis Nicæno, Ephesino, Constantinopolitano, & Chalcedonensi, in quibus presupponebat insertum, & approbatum canonem de Archiepiscopo Constantinopolitano, subdit hæc verba: *Ideoque sanximus secundum earum definitionem, Sanctissimum senioris urbis Romæ Papam primum esse omnium Sacerdotum: Reverendissimum autem Archiepiscopum Constantinopoleos novæ Romæ secundum habere locum post sanctissimam Apostolicam senioris Romæ Sedem.* Hæc Imperator, qui quoddam sciret non esse Imperatoris auctoritatis ordinem prescribere Sedibus, earundem Synodorum definitionibus inharendo id se sancire dicit, & perperam. Etenim cum tam ex Concilio Constantinop. quam Chalcedonensi id sibi vindicare conati fuerint Episcopi Constantinop. semper adversatus est Leo, ut superiori numero retuli. Faciunt pro eadem Justiniani opinione textus in l. 3. Cod. Theodos. de fide Cathol. l. 6. eod. Cod. de patrocini. vicar. Canonem autem illum de Primatu Ecclesie Constantinop. post Romanam, à sancto Leone Papa fuisse reprobatum tradit Baronius tom. 6. anno 452. num. 9. & 453. num. 5. & tom. 12. anno 1191. num. 12. Immo nec Nicolaus I. illum canonem agnoscit in epistola ad Michaëlem Imperatorem, quæ incipit, *proposueramus;* sed Patriarchæ Constantinopolitani Imperatorum freti potentia secundum post Rom. Pontificem locum sibi usurparunt; qui locus tandem à Romanis Pontificibus fuit permissus, & primò ab Innocentio in præfenti textu: tum ut Græcos hæcenus nuntantes in Ecclesia Romanæ subjectione ad unionem devinciret: tum quia pluribus sæculis reliqui Orientis Patriarchæ locum Constantinop. sponte cesserunt; notantur P. Marcha *lib. 3. cõcord. cap. 7.* Cabassutius *in not. ad Concil. Constantinop. Binius in not. ad can. 5. ipsius Concil. Bellarm. tom. 1. controver. de Rom. Pontif. lib. 1. cap. 24.* Coriolanus *in breviario, anno 692.* Christ. Lupus *ad hunc canonem Verum Græcorum ambitione Patriarcha hic universalem se appellare non erubuit, renuente Romano Pontifice; & si Baronius tom. 9. anno 787. num. 8. in fine, referat: Titulum Universalis, Patriarcha Constantinopolitano, licet nunquam approbatum, toleratum & nomen à Latinis fuisse, indulgentius loquitur: & quidem nimis Acorius tom. 2. de institutionibus, lib. 4. cap. 4. in fine, dum ait: Post Phocium Patriarcham Romanis Pontificibus annuentibus hunc titulum usurpari à Græcis captum esse. Cæ-*

terum Anastasius bibliothecarius in præfatione 7. Synodi alloquens Joannem VIII. Summum Pontificem, sic ait: *In eo sanè, quod frequenter universalem in hac Synodo Græci Patriarcham suam appellant, Apostolatus vester Græcorum adulationi veniam det, Prælati suis non sine reprehensione placere studentium. Verùm cum apud Constantinopolim positos frequenter Græcos saper hoc vocabulo reprehenderem, & fastus arrogantiam redarguerem, asserbant, quod non ideo œcumenicum dicerent Patriarcham, quod universi orbis teneat Præsulatum, sed quod cuidam parti præstet orbis, quæ à Christianis inhabitatur.* Hæc Anastasius. Sed frigidam illam excusationem refellit Baronius tom. 9. anno 787. n. 7. & hunc titulum Oecumenici, id est universalis, sanctus Gregorius Papa adversus Joannem Patriarcham, qui primus huic sibi titulum temerè assumpsit, ita est interpretatus, ut ipse sibi illum denegaverit. Interpretatus est enim privatè quoad omnes alios, ita ut qui se inscriberet œcumenicum, id est universalem, omnes alios Patriarchas, & Episcopos censeret esse privatos, & se solum Pastorem crederet habitabilis terræ. Sic enim ait epist. 38. lib. 4. quam refert etiam Baronius tom. 8. anno 595. num. 31. Nullus sibi hoc temerarium nomen arripuit, ne cum sibi in Pontificatus gradu gloriam singularitatis arriperet, hanc omnibus fratribus denegasse videretur. Et epist. 32. Nullus unquam hoc singularitatis vocabulum assumpsit, ne dum privatum aliquid datur uni, honore debito sacerdotes privarentur universi. Cæterum Innocentius III. Papa aliam etiam intelligentiam tribuit titulo œcumenici, secundum quam respondendo Joanni Patriarchæ Constantinop. docet illum convenire soli Rom. Pontifici: sic enim ait epist. 198. lib. 2. quam refert idem Baronius tom. 9. anno 787. num. 8. Dicitur universalis Ecclesia illa una, quæ ex universis constat Ecclesiis, quæ Græco vocabulo Catholica nominatur: & secundum hanc acceptionem vocabuli Ecclesia Romana non est universalis Ecclesia; sed pars universalis Ecclesiæ; prima videlicet, & præcipua, veluti caput in corpore, quoniam in ea plenitudo potestatis existit; ad ceteras autem pars aliqua plenitudinis derivatur. Dicitur etiam universalis Ecclesia illa una, quæ sub se continet universas Ecclesias, & secundum hanc nominis rationem Romana tantum Ecclesia universalis nuncupatur, quoniam ipsa sola singulari privilegio dignitatis cæteris est prælata; sed & Deus universalis Dominus appellatur, non quasi divinus in species, aut specialissimas, aut subalternas; sed quoniam universa sub ejus dominio continentur. Prosequuntur alia Sfortia in hist. Concil. Trident. lib. 1. cap. 16. Theophil. Raynaud. tom. 10. in Corona aut e Rom. Pontif. in digessione alphabet. verbo Episcopus universalis. De urbe Constantinop. alia adduxi in cap. quanto, de consuet.

5. e Alexandria.) Alexandria Ægypti illustris civitas, ab Alexandro Macedone, Justino teste, condita, & nominata fuit, & cæterarum hujus nominis civitatum maxima existit, & opulentissima. Ammianus Marcel. lib. 22. Alexandriam verticem omnium civitatum appellat. Herodianus lib. 7. post Romam primum locum ei tribuit; nam ab Augusto Præfectura Alexandrina, à quo Augustalis denominabatur, magnificentissime præcæteris nobilitata fuit; & post illam Præfectura Syria, cujus Metropolis erat Antiochia, secundum tenebat locum, ideo D. Petrus statuit Alexandrinam post Romanam primum, & Antiochenam secundum obtinere locum. Hinc etiam fa-

etum est, ut idem Ecclesiæ Princeps dilectissimum discipulum Marcum Evangelistam ad prædicandum Christi Evangelium Alexandriam miserit, ubi velut in quodam orbis theatro, ex Asia, Africa, & Europa tot gentes simul collectæ erant, ab eo prima fidei elementa reciperent Alexandrini. Quamobrem Leo I. epist. 81. Dioscoro Alexandrino Episcopo rescribens ait: *Cum enim Batiffimus Petrus Apostolicum à Domino acceperit Principatum, & Romana Ecclesia in ejus permaneat institutis, nefas est credere, quod sanctus discipulus ejus Marcus, qui Alexandrinam primum Ecclesiam gubernavit, alius regulis traditionum suarum decreta formaverit, cum sine dubio de eodem fonte gratie unius spiritus fuerit, & discipuli, & magistri.* Huic Patriarchæ Alexandrino tota Africa regenda committebatur, ut constat ex dicto cap. mos. 65. dist. & aliis congestis ab Antonio Augustino lib. 2. tom. 3. & explicant Morinus lib. 1. exercit. cap. 1. num. 9. & cap. 3. & cap. 5. per tot. Plura adducunt de hoc Patriarchatu Petrus Marcha part. 1. concord. Sacerd. & Imp. lib. 1. cap. 5. punct. 6. & 7. Baronius anno 35. num. 10. & 112. num. 3. & 254. n. 79. & 263. num. 30. Turrian. lib. 3. pro canonib. Apost. cap. 8. num. 236.

f Antiocheno.) De Patriarcha Antiocheno jam nonnulla adduxi in cap. 1. de translat. Episcop.

g Hierosolymitana.) Cum vetus, & venusta Hierusalem subversa, & destructa sapius esset, ut Salvator noster prædixerat apud Matthæum c. 23. ibi: *Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta.* Et cap. 19. Luca: *Quia veniet dies in te, & circumdabunt te inimici tui vallo, & circumdabunt te, & coangustabunt te undiq., & ad terram prosternerent te, & filios tuos, qui in te sunt, & non relinquent in te lapidem super lapidem.* Urbs quæ nunc adest, non est eadem ac illa, quæ olim fuit: quare Nicolaus I. ad consil. Bulgar. cap. 92. ait: *Hierosolymitanus autem Præsul, licet & ipse Patriarcha dicatur, & secundum antiquam consuetudinem, ac Nicanen Synodum honorandus sit; salva tamen Metropoli propria dignitate: sed in eadem sancta, & magna Synodo nequaquam Hierosolymitanus, sed Helie Episcopus dicitur: nam vera Hierusalem tantum in caelis est, quæ est mater nostra; illa verò Hierusalem terrestris, secundum quod Dominus prædixit, adeo funditus ab imperatore Romano destructa est, ut in ea nec lapis super lapidem sit relictus, & ab Helio Hadriano in alto est loco constructa, ita ut locus Dominice crucis extra portam, nunc intra cernatur, & à predicto Helio Hadriano urbs illa Helia vocetur.* Quare PP. Concilii Nicæni, can. 7. de hoc Patriarcha ita statuerunt: *Quoniam mos antiquus obrinuit, & vetusta traditio, ut Helie, id est Hierosolymæ Episcopo honor deferatur, habeat consequenter honorem suum, manente tamen Metropolitana civitatis propria dignitate.*

h Pallium largiatur.) In quo continetur aliud privilegium Patriarcharum, videlicet propriis Metropolitanis pallium concedere, ut probavi in cap. 1. de auctorit. & usu pallii.

i Vexillum.) Quem ritum deferendi crucem illustravi in cap. 1. ne lit. pendent.

k Deferendum.) Concil. Sardic. can. 4. & 5. cap. 1. & per totam 2. quest. 6. & 3. quest. 6. Illustrant fuscè Angelus Petrica in tract. de appellat. ad Cathedram S. Petri.

COMMENTARIUM.

7. **P**atriacha, nomen Græcum est, compositum à voce *πατρις*, id est pater, & à dictione *ἀρχος*, quod est Princeps, quasi Patrum Princeps, cap. ceteros, vers. Patriarcha, 21. dist. probant Meurfius in glossar. verbo Patriacha; Acunna de Primatu Brachar. cap. 1. & in cap. 1. 99. dist. & in catal. Portugal. Praef. 1. part. cap. 6. Patriarcha nomen antiquissimum est, siquidem sapius reperitur in sacra pagina, 1. Paralip. cap. 8. Tobie cap. 6. Act. Apost. cap. 2. & in epist. 7. D. Pauli ad Hebræos: & à Judæis recentioribus retentum fuit, nam post urbem sacram everfam ipsi habuerunt Patriarcham, qui quotannis suos Archisynagogos mutare solitus erat, ut inde pecuniam ex suis verbis colligeret: quod Refert Tharastus Patriarcha Constantinop. epist. ad Hadrianum Papani: quod idem habetur lib. 3. jur. Græco Rom. ad finem. Refert Epiphanius heresi 30. qui meminit Hellen. Patriarchæ Judæorum, & ante eum Gamalielis alterius, qui & alius fuit à Gamaliel Patriarcha Judæorum, qui sub Theodosio vixit, ut scribit Divus Hieronymus epist. 101. ad Pammachium: & forte est is, de quo in l. 2. Cod. Theodos. de Judæis, legitur: *Quoniam Gamalielus existimavit se posse impunè delinquere, quid magis erectus fastigio dignitatum, ab eo codicillis demantur honoraria præfectura, ut in eo sit honore, in quo ante præfecturâ fuerat constitutus, ac demceps nullas condâ faciat synagogis.* Nam ille prior Gamaliel Epiphanius ante Constantinum Magnum vixit. Patriarcharum illorum mentio fit in l. 14. l. Indeorum 17. Cod. Theodos. de Judæis, expressius in l. 1. eod. tit. ibi: *Judæis, & majoribus eorum, & Patriarchis volumus intimari.* Et in l. 2. ibi: *Qui devotione tota synagogis Judæorum, Patriarchis, vel presbyteris se dederunt.* Et ipsi illustrium nomine decorantur in l. 8. & 11. eod. tit. & Cod. & spectabilium in l. 15. eod. tit. & Cod. & Reverendissimi appellantur à Juliano Apostata in epistola ad Judæorum Rempulicam. Plura de his Patriarchis congeserunt Fiesiacus in cap. duo. 9. §. 7. de offic. ordm. Casaubonus in notis ad Vopisc. pag. 249. Amaya ad leg. unic. C. de auro coronario, num. 23. J. Gothof. in l. 1. & 2. Cod. Theodos. de Judæis, Beycrinch. tom. 6. in theat. verbo Patriarcha. Apud Gentiles etiam Patriarchæ fuerunt; nam eos, qui Ægyptiis in sacris præerant, Patriarchas dictos esse, & Herodotus docet & Hadrianus Imperator confirmat in epistola ad Sevium Consullem apud Flavium Vopiscum. Illustrant Casaubonus ubi supra. Leo Alat. de perpet. consens. Græc. lib. 1. cap. 3. & 25.

8. Sed ut ad Patriarchas, de quibus in presenti canone agitur, perveniamus, sciendum est, tres tantum Patriarchales Ecclesias fuisse à D. Petro institutas: Romanam scilicet, Alexandrinam, & Antiochenam; ut quemadmodum dicecscam in Episcopo, Episcopi in Metropolitanano, Metropolitanus in Patriarcha unum sunt, ita trinitas Patriarcharum in unitate Pontificis coalesceret: sicque Sedis Principis Apostolorum esset in trinitate unitas, & in unitate trinitas: atque his gradibus ad unitatem ascenderet sacerdotum multiplicitas, ut præclare docet Symmachus Pontifex epist. 1. ad Eonium Episcopum Arlat. atque eum sequutus Carolus Rex Francorum scribens ad Hadrianum II. & ad Joannem VIII. cap. 23. ibi: *Ad Trinitatis instar, cui una est, atque individua potestas, unum est per diversos Aristites sacerdotium.* D. Gregorius lib. 6. epist. 37. & lib. 11. epist. 48. Hincina-

rus opusc. 55. cap. 16. ibi: *Cum multi sint apostoli, pro ipso tamen Principatu sola Apostolorum Principis sedes in auctoritate convuluit, que unus est in tribus locis. Ipse enim sublimavit sedem, in qua etiam quiescere, & presentem vitam finire dignatus est. Ipse decoravit Sedem, in quam Evangelistam discipulum misit: ipse firmavit Sedem, in qua septem annis, quamvis discessurus, sedit. Cum ergo unus, atque una sit fides, cui ex auctoritate divina tres nunc Episcopi president, quicquid ergo de vobis audio, hoc mihi imputo. Ratio autem, cur his in locis Patriarchatum Petrus instituerit, provenit ex eo, nam dum ipse intenderet prima fundamenta ecclesiastica jurisdictionis jacere in futura sæcula observanda à fidelibus, providè & rectè judicavit collocandas esse præcipuas Cathedras ubi temporalis jurisdictionis primaria Tribunalia erant, idque ob consonantiam, & relationem inferiorem urbium ad illa. Tunc autem tres Primatias, & Metropolitanæ civitates natæ erant ab unione Imperij Orientalis, id est Monarchiæ Alexandri, & successorum ejus, cum Occidentis Imperio: urbs Antiochia, quam Iosephus lib. 3. de bello Judaico, cap. 3. vocat tertiam urbem orbis Romani, quamque Chrysofomus homil. 5. ad populum, vocat caput, & matrem urbium Orientalium, que caput erat Imperij particularis Orientis Asiatici, post hæc in Syriæ præfecturam, & alias provincias Orientales adjacentes conversi: urbs Alexandrina, quam D. Chrysofomus orat. 22. vocat secundam sub sole urbem; qua sedes erat Imperij Ægyptij, & adjacentium regionum, exinde in Præfecturam Ægypti commutata: urbs Roma, que occidentis Imperij caput erat, ideoque ab Hebræis dicta Imperium Edom, respiciendo ad Idumæam, qua occidentalis erat ad Judæam meridionalem; unde & Titum, qui Hierosolymam diruit, nuncupabant Titum Idumeum. Tumque ergo in Imperio tres erant primariæ Metropoles, civitates duæ subalterne, nimirum Alexandria, caput Imperij Meridionalis, seu Ægyptij, & Antiochia, caput Orientalis, seu Asiatici Imperij; & superemittens Roma caput singulare Occidentis: quare D. Petrus Sedem Episcopalem fixit Antiochiæ, & ibidem per septennium commoratus est, & successor rem designavit Patriarcham jurisdictionis Ecclesiasticæ in Asia Orientali; & inde Romam venit, qua erat caput imperij Occidentalis, ibique Cathedralam fixit, quam rexit usque ad vitam extremum. Probat Theophilus tom. 10. in corona aurea R. Pont. prænotat 3. consideransque superesse unam capitalem civitatem Imperij, nimirum Alexandriam, que caput erat Imperij Ægyptij, designavit, & constituit in ea filium suum spirituales prædilectum Marcum Evangelistam, quem suo nomine Episcopatum, & Sedem Patriarchalem ibi fundare præcepit. Unde ortæ sunt tres ille Patriarchales sedes respondentes tribus Imperialibus, sub quibus generalis unio Imperij facta erat. Nec obstat textus in l. 1. Cod. de summa Trinit. ubi docetur, eam fidem sequendam esse, quam docuerunt Damasus Romæ, & Petrus Episcopus Alexandriæ, nullâ mentione factâ Patriarchæ Antiocheni. Ergo quia Ecclesia Antiochena Patriarchalis non est. Pro cuius textus expositione sciendum est, ejus tempore Antiochiæ schisma fuisse inter Paulinum, & Meletium. Quâ de causa Imperator in ea lege omisit Patriarcham Antiochenum, ut etiam D. Hieronymus ea de causa in epistola ad Marcellinam dixit sentire se cum Damaso, & Pe-*

tro, nullâ Antiochenæ Ecclesiæ factâ mentione Notavit Grotius in floribus ad dist. l. 1.

9. Adhuc quarto sæculo erant tantum hæ tres Sedes Patriarchales à D. Petro instituta, Hierosolymitana enim cepit jus illud obtinere in Concilio Chalcedonenfi sub Leone I. celebrato anno 451. prius enim erat tantum Episcopatus subiectus in prima instantia Cæsareæ, & per appellationem Patriarchæ Antiocheno: honorariè tamen ejus Præsul Patriarcha dicebatur ad hoc dumtaxat, ut consensus in Conciliis post tres veros Patriarchas immediatè haberet, nullatenus vero ad jurisdictionem in territorio Patriarchali exercendam. Iuvenalis ergo Episcopus Hierosolymitanus habuit pro territorio Patriarchali tres Palæstinas, & annumeratus est actione 7. inter veros Patriarchas, quod actione 16. concessum fuit Anarolio Archiepiscopo Constantinop. & ita Antistes Helicæ dignitatem Patriarchalem paulatim sibi usurpavit, motus ex eo, quia frequentia peregrinorum ad ipsam urbem confluentium, ut loca sacra venerentur, magna fuerat: quare plus honorandus erat Hierosolymorum Antistes, quàm Cæsarenses Metropolita. Constantinopolitanus verò Antistes Imperatorum præsidio eandem dignitatem usurpavit, quare Nicolai ad consulta Bulgar. cap. 92. ait: Constantinopolitanus autem, & Hierosolymitanus antistes, licet dicantur Patriarchæ, non tamen tantæ auctoritatis, quanta superiores, id est Alexandrinus, & Antiochenus existunt. Notarunt Carolus à sancto Paulo in præm. geograph. sacr. Angelus Petrica de appellat. disput. 4. Cæsar de Eccles. hierarch. disp. 4. §. 3. Germonius lib. 2. sacror. cap. 4. Dartis in 99. dist. Postea tamen laxato rigore vocis quilibet primas Patriarcha dici cepit, ut Aquileiensis, Seleucienfis, Turonensis, Tolctanus, & alii, de quibus minoribus Patriarchis plura congesterunt Berterius diatrib. 2. Acunna de Primatu Brachar. cap. 4. Cæsar de Eccles. hierarch. disp. 4. §. 3. Aubertus Mireus in notit. Episc. lib. 1. cap. 14.

Unde quæri solet, an una, eademque sit dignitas Primatis, & Patriarchæ! Et nullam inter eos dari differentiam suadet ex cap. 1. 99. dist. ibi: ipsi quoque in civitatibus, vel locis nostros Patriarchas, vel Primates, qui unam formam tenerent, licet diversa sint nomina, leges divina, & ecclesiastica poni, & esse iusserunt. Et cap. conquestus, ibi: Primates enim, vel Patriarchas; 9. quæst. 3. cap. nunc verò, juncta inscriptione eadem. Et ita docuerunt Gonzalez ad regul. 8. Cancellaria. glos. 41. num. 15. Chassaneus in catalogo, 4. part. consider. 9. Cæsar de Eccles. hierarch. disput. 4. §. 1. num. 2. Fiesacus in dist. cap. duo, §. 8. de offic. ordin. Villaroël. tom. 1. regim. eccl. part. 1. quæst. 4. articulo sexto. Sed verius dicendum est, in hac parte discrimen esse constituendum inter Provincias Ecclesiæ Orientalis, & Occidentalis; nam in Oriente ubi sunt suprâ relati Patriarchæ majores, magna differentia versatur inter Patriarchas, & Primates; quia tantum quatuor majores Patriarchalem jurisdictionem exercent, cap. sacrosancta, cep. renovantes, cap. dissimimus, 22. dist. authent. de ecclesiasticis titulis, post princip. collat. 9. In Provinciis verò occidentalibus nulla versatur realis differentia inter Patriarchas, & Primates: quo modo varia loca Concilii Tridentini de his Patriarchis minoribus exponit Acunna de Primatu Brachar. cap. 3. Et hæc de origine, & progressu Patriarcharum sufficiant: eorum jurisdictionem, & munia longum foret recensere. Videndi sunt Barbosa lib. 1. juris eccl. cap. 6. & de potest. Episcop. 1. part. tit. 1. cap. 7. Cæsar. dist. disput. 4. de Eccles. hierarch. Franc. Hallier. de hierarch. juris. lib. 4. per tot. Carrier. tom. 2. digesti fidei. fol. 630. Acunna de Primatu Brachar. cap. 1. cum sequent. Carolus à S. Paulo in præm. geograph. sacr. 1. Dartis de beneficiis, cap. 2. sect. 1. Azor part. 2. inst. lib. 3. cap. 35. quæst. 2. & 5. Theophilus tom. 8. de primatu Lugdun. cap. 1. §. Ant. August. in epit. jur. lib. 2. per tot. Samuel Petitus lib. 2. observ. cap. 11.

CAPVT XXIV.

Idem. ^a in eodem.

VT privilegia, quæ quibusdam religiosis personis Rom. concessit Ecclesia, permancant inconcussa, quædam in eis duximus declaranda, ne minus sanè intellecta, protrahuntur ad abusum, propter quæ possint meritò revocari: quia privilegium meretur ^b amittere, qui permittit sibi abutitur potestate. Sanè quibusdam regularibus Apostolica Sedes indulget, ut his, qui fraternitatem eorum assumpserint, si fortè Ecclesiæ, ad quas pertinent, à divinis officiis fuerint interdicti, ipsosq; mori contigerit, ecclesiastica sepultura non negetur, nisi ^c excommunicati, vel nominatim fuerint interdicti; suosque confratres, quos Ecclesiarum Prælati apud Ecclesias suas non permiserint sepeliri, nisi excommunicati, vel interdicti fuerint nominatim, ipsi ad Ecclesias suas deferant tumulandos. Hæc autem de illis ^d fratribus intelligimus, qui vel adhuc manentes in sæculo eorum Ordini sunt obligati, mutato habitu sæculari; vel eis, qui sua bona dederunt inter vivos, retento sibi, quandiu in sæculo vixerint, usufructu; qui tamen sepeliantur apud ipsorum regularium, vel aliorum non interdictas Ecclesias, in quibus elegerint sepulturam: ne si de quibuslibet ipsorum fraternitatem assumentibus fuerit intellectum, pro duobus, aut tribus denariis annuatim sibi collatis dissolvatur pariter, & vilescat ecclesiastica disciplina certâ tamen & ipsi obtineant remissionem à Sede Apostolica sibi concessâ. Illud etiâ, quod hujusmodi regularibus est indultum, ut si qui fratrum suorum, qui ab eis missi fuerint ad recipiendas fraternitates, sive collectas, in quamlibet civitatē, vel castellum,